

INSPIRATION OG VIDEN FOR ALLE

SYDDJURS FOLKEUNIVERSITET

Efterår 2018

HVAD ER ET FOLKEUNIVERSITET?

På Folkeuniversitetet er der mulighed for at få ny inspiration og viden, når videnskabelige emner bliver præsenteret af dygtige og fagligt kompetente forelæsere. Samtidig er der mulighed for at møde andre mennesker med samme interesser som os selv. Gennem mødet bliver vi bekræftet i det, vi ved – eller vi får ny viden. Vi får mulighed for at udvikle os. Vi tror på, at den tid, du bruger sammen med Syddjurs Folkeuniversitet, bliver værdifuld for dig. Folkeuniversitetet er for alle.

ALLE KAN DELTAGE

Der stilles ingen krav om bestemte eksamener eller uddannelser. Eneste krav er nysgerrighed og interesse. Alle kan deltage i Folkeuniversitetets arrangementer.

FORMÅL OG AKTIVITET

Folkeuniversitetet i Danmark blev grundlagt i 1898, og i dag kan man møde Folkeuniversitetet i 80 større og mindre byer i Danmark. I Ebeltoft har der været Folkeuniversitet i mere end 20 år. Fra 2014 blev **Syddjurs Folkeuniversitet** en af de mere end 80 komiteer (foreninger) i Danmark. Alle med det fælles formål at udbrede kendskabet til forskningens og videnskabens resultater. Folkeuniversitetet har ingen fastansatte undervisere, men inviterer seriøse forelæsere, der brænder for deres fag og som har lyst til at udbrede kendskabet hertil. **Syddjurs Folkeuniversitet** drives af frivillige personer.

TILMELDING

Gå ind på hjemmesiden www.syddjurs-folkeuniversitet.dk og derefter på "**Alle arrangementer**". Klik på navnet på det arrangement, du vil melde dig til. Alle oplysninger om arrangementet kommer frem, efterfulgt af tilmeldingsfeltene. Udfyld feltene. Tryk på "**Send din tilmelding**". Gå eventuelt videre med næste tilmelding.

KVITTERING

Når du har trykket på "Send din tilmelding", får du følgende besked: "Reservation er gennemført." Der er afsendt en reservationskvittering til din mailboks. **Du er først endelig tilmeldt efter betaling.** Du kan betale et samlet beløb for alle de forelæsninger, du har valgt. Betaling foregår lige efter tilmelding.

BETALING

Derefter overfører du det samlede beløb fra egen konto via netbank til Syddjurs Folkeuniversitetets bankkonto i Danske Bank: 4920 4920860346.

I feltet "**Tekst til modtager**" anfører du dit navn. I feltet "**Meddelelse til modtager**" anfører du holdnumre og eventuelle dato(er). Se nedenfor under FORELÆSNINGSRÆKKER.

Har du ikke netbank: Gå i banken og indbetal til ovenstående konto med oplysninger som ovenfor.

FORELÆSNINGSRÆKKER

For at imødekomme et ønske fra vores deltagere, er der tilbud om at kunne vælge fra og til mellem emnerne i én forelæsningsrække på mellem 4 og 7 forelæsninger. Ved **samlet tilmelding** til minimum 2 forelæsninger i samme emne er prisen 100 kr. pr. forelæsning. Vælger du at komme til blot et enkelt foredrag er prisen 125 kr. Husk ved betaling at oplyse dato(er), hvis du vælger enkelte forelæsninger.

TILMELDING TIL HOLD MED BEGRÆNSET DELTAGERANTAL

Ved tilmelding til hold med begrænset deltagerantal lukker tilmeldingssiden automatisk, når der ikke er plads til flere deltagere. Lukker et hold for tilmelding, vil der være en tekst, hvis der er mulighed for at komme på venteliste.

VIGTIGT AT TILMELDE SIG TIDLIGT

Vi håber, at rigtig mange vil tage imod vores tilbud og glæder os til at se mange – såvel tidligere som nye deltagere. Vi vil opfordre til at melde sig i god tid, så vi undgår unødige aflysninger (se nedenfor).

FORBEHOLD

Syddjurs Folkeuniversitet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato og tidspunkt. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Vi forbeholder os ligeledes ret til at aflyse, hvis der på et hold er for få tilmeldte – og du vil få det indbetalte beløb tilbagebetalt. Et sådant hold aflyses 8 dage før start. På enkelte arrangementer står anført seneste tilmeldingsfrist.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 120 kr. Afmelding skal ske senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser og ekskursioner er bindende og depositum refunderes ikke.

STUDIERABAT

Der er mulighed for rabat til studerende, som er berettiget til SU. Er du / I interesseret, så hør om evt. mulighed for studierabat. Der er adgang til visse hold for halv pris, når der er plads.

KONTAKTOPLYSNINGER

Syddjurs Folkeuniversitet
Bogens Søvej 6, 8400 Ebeltoft
CVR 29 88 26 22
Danske Bank 4920 4920860346
www.syddjurs-folkeuniversitet.dk
info@syddjurs-folkeuniversitet.dk

WIEN

EUROPÆISK KULTURS HISTORISKE HOVEDSTAD

Holdnummer: 1204

Datoer: 4 torsdage: 13/9, 11/10, 1/11, 29/11

Tid: 19.00-21.00

Pris: 100 kr. pr. forelæsning ved min. 2 forelæsninger eller 125 kr. for en enkelt forelæsning. **Oplys holdnummer samt dato(er) ifm. betaling ved valg af enkelte forelæsninger**

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Til deltagere i forelæsningsrækken er der tilbud om et afsluttende særrangement med wienerschnitzel fredag 30/11 – se nedenfor

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Joy Klein, tlf. 8636 7160, og Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833

Undervisere: Hver aften – nyt emne – ny forelæser

Denne forelæsningsrække handler om Wiens status som kulturelt europæisk kraftcenter med en sprudlende udvikling indenfor videnskab, filosofi, kunst, arkitektur og musik, der har været stilskabende for resten af Europa – særligt med den kulturelle opblomstring i årene omkring år 1900. En by, der satte rammen for det 19. århundredes kunst og kulturliv. Samtidig en by, der var centrum i et habsburgsk kejserrige, der var dømt til kollaps og som brød endegyldigt sammen for 100 år siden efter Første Verdenskrig.

HISTORIE

Dato: Torsdag 13/9

Underviser: Cand.mag., lektor i historie og oberstløjtnant Ebbe Juul-Heider

---

Wien var det vældige Habsburg-monarkiets internationale hovedstad. Her taltes tysk, ungarsk, slovensk, kroatisk, italiensk, polsk og mange flere sprog. Byen voksede og voksede og pragtbygninger opførtes: Hofburg, Belvedere, Karlskirche, Schönbrunn, Spanske Hof-rideskole – og under de habsburgske herskere trivedes ånd og kultur som få andre steder.

Den store Maria Theresia i 1700-tallet gjorde Wien til en kulturmetropol. Et århundrede senere byggedes pragtboulevarden Ringstrasse med de mange, mange monumentale bygninger – således også Parlamentet, tegnet af danskeren Theophilus Hansen.

Kejseren Franz Joseph regerede over det hele: Fra Adriaterhavet til Ukraine – fra Prag til Sarajevo. Hans eneste søn begik selvmord i Mayerling og den underskønne og meget eksentriske kejserinde, Elisabeth, blev myrdet.

Wien, Graben, 1900

Første verdenskrig skulle blive enden for Østrig-Ungarn, og da den gamle kejser dør i 1916, kom Karl, som skulle blive den sidste på tronen – og i 1918 var det slut. Wien, som havde været hovedstad i et 50-millioner rige, var nu en alt for stor by i den lille republik Østrig.

VIDENSKAB OG FILOSOFI

Dato: Torsdag 11/10

Underviser: Lektor Kristian Hvidfelt Nielsen

Wiens gader er brolagt med kultur, historie og videnskab. Moderne fysik, filosofi, økonomi, medicin og psykologi – for bare at nævne nogle få eksempler – har rødder i Wien, hvor videnskabsfolk gjorde nye opdagelser og udviklede nye teorier, der stadig har stor indflydelse her i begyndelsen af det 21. århundrede.

Foredraget tager på en rundrejse i Wiens videnskab med eksempler på nogle af de store videnskabsfolk og historier om deres færden i Wien.

Wien Universitet, Juristenstiege. Foto: Denis Todoru

ARKITEKTUR OG KUNST

Dato: Torsdag 1/11

Underviser: Lektor, cand.mag. René Juul

Det var næsten samme år som København sløjfede sit voldanlæg, at Wien gjorde det samme. Forsvarsmæssigt havde voldomkransningen omkring byer mistet deres betydning, men hvor København fik en mere moderat arkitektur i områderne omkring de gamle volde, så var Wien trods alt hovedstad i det Østrig-Ungarske kejserrige med ressourcer, der langt oversteg, hvad vi i Nordeuropa kunne mobilisere.

Foredraget lægger hovedvægten på den såkaldte Ringstrasse-arkitektur, men der vil også blive fremvist spændende wienerbyggeri fra tiden både før og efter Ringstrasse-æraen.

Foredraget afsluttes med billedkunsten (Jugendstilen), der også sprudlede i kulturhovedstaden Wien.

MUSIKKEN I WIEN OMKRING 1900

Dato: Torsdag 29/11

Underviser: Mag.art. i musikvidenskab Leif V.S. Balthzersen

Det kunstelskende Wien har altid været rig på musik – både hvad angår komponister og selve musiklivet. Det gælder i allersjældneste grad også kejserrigets sidste årtier.

I Wien finder vi flere forskellige fløje (eller fronter). Der er den traditionsbevidste musik med Johannes Brahms i spidsen, og der er Anton Bruckner og Gustav Mahlers senromantiske musik. Det er en brydningstid, og den modernistiske og eksperimenterende musik får nogle hovedrepræsentanter med den såkaldte "2. wienerskole" – Arnold Schönberg, Alban Berg og Anton Webern. Og endelig blomstrer underholdningsmusikken med Strauß-familien.

Mag.art. i musikvidenskab Leif V.S. Balthzersen giver med mange musikeksempler et rids af denne spændende periode.

Gustav Mahler (Emil Orlik)

WIENERSCHNITZEL! (fællesspisning)

Dato: Fredag 30/11

Tid: 18.30-

Pris: 250 kr.

Sted: Restaurant Mellem Jyder, Juulsbakke 3, Ebeltoft

**Særrangement for deltagere i forelæsningsrækken Wien
OBS! Begrænset deltagerantal – efter "først-til-mølle"-princippet**

En wienerschnitzel beskrives som et tyndt stykke kalvekød mørnet med en kødhammer, vendt i æg, dækket af rasp og stegt. Dens oprindelse er ikke helt sikker, men en af teorierne er, at den blev introduceret til Wien i 1857 af feltmarskal Radetzky. I hvert fald dukkede den op for alvor i byen under Dobbelt-monarkiet.

I forbindelse med forelæsningsrækken om Wien tilbyder vi en afslutning med aftensmad på Restaurant Mellem Jyder. Menuen består af Wienerschnitzel og gammeldags æblekage. Prisen inkluderer et glas øl, vin eller vand.

Restaurant Mellem Jyder er indrettet i en af de ældste ejendomme i Ebeltoft og kan skrive historie helt tilbage til 1610. Ejendommen blev oprindeligt opført til landbrug, men har i årenes løb huset så forskellige hverv som skole, toldbod og postkontor, og har tjent som embedsbolig for en distriktskirurg. Kroen er i dag restaureret ned til mindste detalje. Gennem sin indretning, sine møbler, billeder og mange antikviteter, fortæller kroen stiltfærdigt og hyggeligt historien om svundne tider og livsvilkår.

LITTERATUR – DEN LILLE PRINS

Det gode og inspirerende samarbejde vi har med Syddjurs Teaterforening fortsætter vi. Teaterforeningen har fået en forestilling om "Den lille prins" af Antoine de Saint-Exupéry til KulturHotellet i Rønde fredag d. 12. oktober. En forestilling med levende sang og musik om det forunderlige eventyr om den lille prins, som millioner af mennesker verden over kender og elsker, og som på sin dannelsesrejse rundt i universet lærer kærligheden og livet at kende.

Som optakt har vi i Syddjurs Folkeuniversitet fået cand.mag. Agnete Langgård til at komme til Ebeltoft for at fortælle om "Den lille prins" og Saint-Exupérys forfatterskab. Agnete Langgård har ofte holdt foredrag om netop dette emne og har i en periode også været formand for den danske Antoine de Saint-Exupéry-forening.

Man kan tilmelde sig foredraget alene eller foredraget og teaterforestillingen sammen. Der er et begrænset antal billetter til teaterforestillingen.

LIVSSYNET I "DEN LILLE PRINS"

Holdnummer: 1221 og 1222

Dato: Mandag 24/9

Tid: 19.00-21.00

Pris: 100 kr. for forelæsningen (holdnr. 1221)

Pris: 225 kr. inkl. forestilling (12/10) (holdnr. 1222)

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923, og Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833

Underviser: Cand.mag. Agnete Langgård

"Den lille prins" er en af de mest læste og oversatte bøger i verden. Men hvad er det for et livssyn, der kommer til udtryk i denne på overfladen så enkle bog, der gør, at den bliver ved at fænge mere end 70 år efter sin udgivelse?

Det vil cand.mag. Agnete Langgård give sit bud på ved at dykke ned i centrale dele af bogen. Samtidig vil hun fortælle om forfatteren Antoine de Saint-Exupérys spændende liv som pilot i flyvningens pionertid. For der er ingen tvivl om, at forfatterskab og flyvning hænger tæt sammen.

Agnete Langgård kan godt lide at gå lidt i dialog og at tilhørerne byder ind med deres oplevelser og spørgsmål.

DEN LILLE PRINS – SYDDJURS TEATERFORENING'S FORESTILLING

Dato: Fredag 12/10 kl. 19.00 (spilletid ca. 55 minutter)

Sted: KulturHotellet, Hovedgaden 10, Rønde, v/rutebilstationen

Pris: 225 kr. for forelæsning og teaterbillet (holdnr. 1222)

Dette tilbud er i forbindelse med forelæsning om "Den lille prins".

Sælges efter "først-til-mølle" princippet.

OBS! Begrænset antal billetter.

Forfatter: Antoine de Saint-Exupéry

Instruktør: Christian Bergman

Se også Teaterforeningens hjemmeside:
www.syddjursteaterforening.dk

LITTERATUR – FIRE NOBELPRISTAGERE

Holdnummer: 1205

Datoer: 4 mandage: 1/10, 8/10, 5/11, 26/11

Tid: 19.00-21.00

Pris: 100 kr. pr. forelæsning ved min. 2 forelæsninger eller 125 kr. for en enkelt forelæsning. **Oplys holdnummer samt dato(er) ifm. betaling ved valg af enkelte forelæsninger**

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923, og Jette Hvidkjær, tlf. 2047 6346

Undervisere: Hver aften – nyt emne – ny forelæser

Vi har sat fokus på fire Nobelprismodtagere – to klassikere: Thomas Mann (Nobelpris i 1929) og Ernest Hemingway (1954) og de to sidste modtagere Bob Dylan (2016) og Kazuo Ishiguro (2017). Uddelingen af Nobelprisen i litteratur er altid blevet omfattet af stor interesse og debat. Sådan har det også været med disse fire. Mange syntes, Thomas Mann fik den alt for sent. Bogen er jo fra 1901. Da Ernest Hemingway fik prisen, sagde han, at Karen Blixen skulle have haft den i stedet for. Om Bob Dylan var debatten om en musiker, sanger og sangskriver skulle modtage en fornem litteraturpris. Kazuo Ishiguro var overraskende. Ham havde meget få gættet på i forvejen. Men de fire er på hver deres måde interessante og absolut ikke ligegyldige. Tværtimod!

Derfor er vi også glade for, at de fire forfattere kan blive præsenteret af fire kapaciteter, der alle har et særligt forhold til Nobelprismodtageren, idet de har holdt adskillige foredrag, skrevet artikler, afhandlinger eller bøger om forfatteren.

THOMAS MANN OG ”BUDDENBROOKS”

Dato: Mandag 1/10

Underviser: Mag.art. Kirsten Pedersen

Thomas Mann blev født i Lübeck i 1875. Hans roman ”Buddenbrooks” udkom i 1901, og for den fik han Nobelprisen i 1929. Romanen bygger på selvbiografisk stof om Mann selv, om hans slægt og familie og om det store patricierhus i Lübeck, som stadig kan besøges. Det er personkredsen og stedet, hvor romanen udspiller sig som en slægtsroman om fire generationer. Vi følger en rig og dannet familie på dens rute fra storhed til fald, men der er ikke kun tale om en families fald – også om en epokes og en hel kulturs forfald.

Foredraget vil give et bud på en fortolkning af ”Buddenbrooks”, der på trods af sin nihilisme og sit apokalyptiske fokus også er en humoristisk og ironisk fortælling. Og en vigtig roman om overgangen fra en traditionel og meningsfuld verden til en fragmenteret og moderne verden.

HEMINGWAY – MANDEN OG MYTEN

Dato: Mandag 8/10

Underviser: Litteraturanmelder Bo Tao Michaëlis

Det kan diskuteres om Ernest Hemingway er USA's største forfatter, men ikke at han er den mest skelsættende og indflydelsesrige. Han gav navn til en stil, han skrev romaner på en anderledes måde og skabte den minimalistiske novelle. Samtidig fik han en berømmelse som en moderne filmstjerne.

Født i 1899 i en søvnig men sikker nordamerikansk forstad til Chicago deltog han aktivt i begge verdenskrige, hvor den første blev til klassikerne i hans forfatterskab: ”Solen går sin gang” og ”Farvel til våbnene”. Desuden skrev han om andre internationale kriser og krige til aviser og magasiner. Indtil han tog

sit eget liv i 1961. Hemingways liv og levned som mand og myte handler dette foredrag om.

BOB DYLAN

Dato: Mandag 5/11

Underviser: Forfatter Asger Schnack

Sangeren og digteren og Nobelpristageren Bob Dylan er uden tvivl rockmusikkens mest betydningsfulde personlighed. Hans bidrag som sangskriver – og inspirationskilde – i det seneste halve århundrede er uden sidestykke, fra de tidlige dage i New York til nutidens stadig uafsluttede Never Ending Tour. Den nu 77-årige Bob Dylan er lige så aktuel som i sin ungdom.

Forfatteren Asger Schnack har beskæftiget sig indgående med Bob Dylan siden 1960'erne og har skrevet flere bøger om ham.

Bob Dylan

KAZUO ISHIGURO: UPSTAIRS-DOWNSTAIRS MED BUTLER OG KLON

Dato: Mandag 26/11

Underviser: Mads Rosendahl Thomsen, Aarhus Universitet

Nobelpristageren Kazuo Ishiguro blev født i Japan, men er opvokset og uddannet i England. Hans forfatterskab udgøres af få, men meget gennemarbejdede værker, der spænder vidt i både stil og tema.

I denne introduktion fokuserer Mads Rosendahl Thomsen på to filmatiserede romaner "Resten af dagen" og "Slip mig aldrig". Romanerne er meget forskellige og foregår henholdsvis i 1930'erne og i 1990'erne, men de kredser begge om den loyalitet, som man kan vise på trods af samfundets uretfærdige indretning.

Med sit blik for karakterskildring og brug af synsvinkler skaber Ishiguro således nogle hjerteskrærende fortællinger, hvor patosen dog aldrig kammer over.

The Remains of the Day (Resten af Dagen)
Filmplakat

MUSIK

SYV MUSIKALSKE INDBLIK

Holdnummer: 1229

Datoer: 7 tirsdage: 11/9, 25/9, 9/10, 23/10, 6/11, 20/11, 4/12

Tid: 10.00-12.00

Pris: 100 kr. pr. forelæsning ved min. 2 forelæsninger eller 125 kr. for en enkelt forelæsning

Oplys holdnummer samt dato(er) ifm. betaling ved valg af enkelte forelæsninger

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Koncerter:

Koncertbilletter er forbeholdt deltagere i musikforelæsningserne.

Der er et begrænset antal billetter. Alle billetter er A-billetter.

Pris for begge koncertbilletter 14/9 og 26/10: 485 kr. (holdnr. 1230)

Pris for koncertbillet 14/9: 260 kr. (holdnr. 1231)

Pris for koncertbillet 26/10: 225 kr. (holdnr. 1232)

Seneste tilmelding til koncerten d. 14/9: 15/8, med mindre der er udsolgt inden

Seneste tilmelding til koncerten d. 26/10: 15/9, med mindre der er udsolgt inden

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923

Underviser: Cand.mag. i musikvidenskab Arne Kjær

11/9: MUSIK AF JOHANNES BRAHMS

Klaverkoncert nr. 2 og Symfoni nr. 4: De to hovedværker af Brahms giver indblik i en stor kunstners musikalske kreativitet. Opførelsen af værkerne indgår i Symfoniorkestrets Brahms-festival.

Oplæg til koncert med Aarhus Symfoniorkester 14/9.

25/9: STORE NAVNE I SPANSK MUSIK

Dette tidsbillede fra 1900-tallet rummer musik af Enrique Granados, Manuel de Falla og Joaquín Rodrigo. De Falla inspireres af andalusisk folkemusik i "Nætter i de spanske haver" (for klaver og orkester). Virtuosen Andrés Segovia og komponisten J. Rodrigo giver guitaren som soloinstrument en ny profil.

9/10: LEONARD BERNSTEIN 100 ÅR

Med udgangspunkt i Bernsteins musical "West Side Story" tegnes et billede af et multitalent, der udfoldede sig som både komponist, pædagog og ikke mindst som dirigent. Vi lytter til orkestermusik af Bernstein og ser på højdepunkter i dirigentkarrieren, med Carl Nielsen og Espansiva in mente.

West Side Story

23/10: HØJDEPUNKTER I FRANSK MUSIK – MUSIK AF DEBUSSY OG SAINT-SAËNS

Claude Debussy: "Forspil til en fauns eftermiddag" og "Première rhapsodie" samt Camille Saint-Saëns: Violinkoncert nr. 3 og Symfoni nr. 3, "Orgelsymfonien".

Oplæg til koncert med Aarhus Symfoniorkester 26/10.

6/11: KAMMERMUSIK I MUSIKHISTORISK PERSPEKTIV

Kammermusikken har mange former – men hele tiden med solistisk besætning. Her skabes et rum for intense musikalske dialoger. Musik af J.S. Bach, Haydn, Mozart og Schubert viser os genrens udvikling.

Strygekvartet sidst i 1700-tallet

20/11: BEETHOVEN – ET MUSIKALSK PORTRÆT

Her sættes fokus på Beethovens intense og undertiden grænseoverskridende brug af de 'mindre' genrer såsom klaver-sonate, strygekvartet og solosang. Personlige udsagn fra en stor komponist.

4/12: GENREN VIOLINKONCERT I SPIL

Violin-virtuosen Paganini dannede skole omkring 1800, og nu var spørgsmålet: Skal musikken tjene virtuositeten med solisten i centrum, eller skal musikalsk dialog mellem solist og orkester være det musikalske omdrejningspunkt? Beethoven, Mendelssohn og Brahms giver svar på spørgsmålet.

OM KONCERTERNE I FORBINDELSE MED FORELÆSNINGERNE

MAGELØSE MESTERVÆRKER / BRAHMS FESTIVAL

Fredag 14/9 kl. 19.30
Symfonisk Sal, Musikhuset Aarhus

Rudolf Buchbinder, klaver
Aarhus Symfoniorkester – dirigent Marc Soustrot

Johannes Brahms Klaverkoncert nr. 2, Symfoni nr. 4

STRUKTUR OG SANSELIGHED

Fredag 26/10 kl. 19.30
Symfonisk Sal, Musikhuset Aarhus

Tianwa Yang, violin
Mathias Kjølner, klarinet
Kristian Krogsøe, orgel
Aarhus Symfoniorkester – dirigent Marc Soustrot

C. Debussy: Forspil til en fauns eftermiddag, Première rhapsodie
C. Saint-Saëns: Violinkoncert nr. 3, Symfoni nr. 3: "Orgelsymfonien"

Se vores hjemmeside for flere detaljer.

Til begge koncerter har vi reserveret A-billetter.

MUSIK OG SANG

BEETHOVEN, SCHUBERT OG GOETHE

Holdnummer: 1237

Dato: Lørdag 8/9

Tid: 13.30-ca.16.00

Pris: 150 kr. inkl. kaffe og kage

Sted: Sognegården, Kirkegade 13, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Mona Thomassen, tlf. 6178 2697, og Jette Hvidkjær, tlf. 2047 6346

Deltagere: Corde di Gioia

KAMMERMUSIK OG SANGE FRA DEN TIDLIGE ROMANTIK MED TRIOEN CORDE DI GIOIA

Den romantiske bevægelse var et titanisk forsøg på at storme himlen. Følelser og individualisme var nu det fremherskende, i den overbevisning, at følelser kan nå længere end oplysnings-tidens rene, klare tanke.

Ved Corde di Gioias koncert kan man høre nogle af Ludwig van Beethovens og Franz Schuberts mindre værker: Satser fra trioer og sonater og Lieder. En del af sangene har tekst af J. W. von Goethe.

Corde di Gioia fortæller om tidsperioden og introducerer musikken og digtene med særlig fokus på tidens sans for humor.

*Corde di Gioia
Foto: L. Wilger*

Trioen består af sopran Maria Johannsen og hendes døtre Anna (cello, klaver) og Giuly (violin og klaver). Maria er uddannet hos koncertsanger Jytte Carl. Maria har mange års erfaring både som oratoriesolist og især med Liederkoncerter.

Trioen grundlagde hun i 2010, og siden da har de optrådt i hele Danmark og på mange turneer til udlandet, bl.a. England, Italien, Tyskland og Skt. Petersborg med et repertoire fra middelalderen til i dag.

Vi glæder os til gensyn!

NYHEDSBREV

TILMELD DIG VORES NYHEDSBREV PÅ
HJEMMESIDEN OG FÅ BESKED OM
ÆNDRINGER OG NYHEDER

KUNST – AFTEN

BIGUM, KVIUM OG FRANDSEN

Holdnummer: 1220

Datoer: 3 torsdage 30/8, 6/9, 6/12

Tid: 19.00-21.00

Pris: 100 kr. pr. foredrag

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Mona Thomassen, tlf. 6178 2697

Undervisere: Forskellige emner – forskellige undervisere

Vi har valgt tre af tidens mest markante kunstnere – med hver sin fantastiske udtryksform. Bliv lidt klogere. Bliv forundret. Bliv oplyst. Få introduktion til kunstnerne og deres værker.

”DET MALERISKE NU” MARTIN BIGUM i dialog med kunsthistorien

Dato: Torsdag 30/8

Underviser: Kunsthistoriker og kurator Christian Kortegaard Madsen

---

Christian Kortegaard Madsen vil tage afsæt i udstillingen “Det Maleriske Nu – Peter Hansen og Martin Bigum”, der er aktuel på Faaborg Museum frem til den 21. oktober 2018. Vi vil komme omkring Martin Bigums kunstneriske udvikling, men også afdække nye sider af hans arbejder.

Derudover vil vi undersøge, hvad der sker, når en toneangivende samtids-kunstner sætter sig for at gå i dialog med en vigtig historisk kunstner.

MICHAEL KVIUM

Dato: Torsdag 6/9

Underviser: Kunstkritiker Lisbeth Bonde

Michael Kvium (f. 1955) er en af Danmarks mest kompromisløse kunstnere. I sine virtuost malede, figurative billeder, som alle – også det brede publikum – kan forholde sig til, undersøger han de dystreste og mest fortrængte sider af menneskelivet.

Med sine groteske billeder svinger han pisken over dobbeltmoral, arrogance, falskhed, religiøs undertrykkelse og magtmisbrug i alle afskygninger – og han sætter som regel fingene på spidsen. Foredraget gennemgår Michael Kviums kunstneriske udvikling fra 1980'erne frem til i dag.

ERIK A. FRANDSEN

Dato: Torsdag 6/12

Underviser: Kunstkritiker Lisbeth Bonde

Erik A. Frandsen (f. 1957) har opvist en uophørlig trang til at eksperimentere med nye medier, materialer og motiver. Som autodidakt kunstner med afsæt i 1980'ernes vilde maleri gjorde han op med minimalismen og konceptkunsten – og samtidig med alle former for politisk korrekthed – og inviterede den rå og sansede virkelighed ind i sin kunst.

Selv om hans værker gennem tiderne kan tage sig væsensforskelligt ud, så løber der en rød tråd igennem dem. I de senere år har det især handlet om blomster. I foredraget fortælles om Frandsens kunstneriske udvikling fra 1980'erne frem til i dag.

KUNST – FORMIDDAG

AT LÆSE BILLEDER

Holdnummer: 1208

Datoer: 4 tirsdage 2/10, 30/10, 13/11, 11/12

Tid: 10.00-12.00

Pris: 100 kr. pr. forelæsning ved min. 2 forelæsninger eller 125 kr. for en enkelt forelæsning. **Oplys holdnummer samt dato(er) ifm. betaling ved valg af enkelte forelæsninger**

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923

Undervisere: Forskellige emner – forskellige undervisere

"Der er sikkert mange, der vil sige, at billeder ikke kan læses, for de skal ses og opleves. Men sagen er, at jo mere man ved og kan læse ud af et billede, jo mere ser og oplever man ... det er nu en kendsgerning, at vejen til en kunstnerisk oplevelse både går gennem hjertet og gennem hjernen."

Bente Scavenius

HVORFOR LIGNER DET IKKE?

Dato: Tirsdag 2/10

Underviser: Billedkunstner Marie Drewes

Marie Drewes skriver:

"I de mennesketomme naturscenerier under åben himmel finder jeg råmaterialet til at kunne udtrykke alle de følelser, vi mennesker her i det kølige nord helst ikke viser med for store fagter og faldballader. Her i de stille landskaber finder jeg vej til i maleprocessen at give los for den følelsesmæssige spændvidde som jeg ved, mange andre end jeg rummer, men som ikke alle giver en stemme. Det gør jeg.

Jeg har mange forskellige tilgange til arbejdsprocessen ved lærredet – og i mit foredrag: Hvorfor ligner det ikke? beskriver jeg disse processer lige fra den simple stregskitse på tegnepapir over farveskitser. Farveskitser er mit primære redskab, når det sete natursceneri er nyt og fremmed og jeg er på gyngende grund, fordi jeg pludselig ikke kan "finde vej".

Mine natlige skriverier er i en klasse for sig, hvad angår begrebet "skitser". Ofte stemningsmættede ordbilleder som ved senere gennemlæsning udløser en klar følelse af den visuelle oplevelse jeg havde "derude". Alt skitsemateriale hentes med hjem. Og nu begynder processen – oftest i et af mine to atelierer. Her finder jeg den ro og ensomhed, som giver plads til, at alle de store tanker, følelser, genkendelser og forkastelser kan tage over og hjælpe frem mod mit helt eget udtryk.

Kom gerne og se og lyt med til beskrivelserne af de ofte temperamentsfulde transformationer af det sete, det hørte, det oplevede frem mod det færdige resultat – maleriet!"

DET LIGNER ET NERVØST SAMMENBRUD

Dato: Tirsdag 30/10

Underviser: Billedkunstner, forsker og forfatter, cand.theol., ph.d. Jørn Henrik Olsen

---

Vi kender sikkert alle reaktionen: "Dette billede ligner da mest af alt et nervøst sammenbrud". Forklaringen kan være, at kunstens værker fødes i dybderne af kunstnernes egne personlige føderum. At de trækker veksler på et univers af menneskelige erfaringer, herunder det vi som mennesker oplever som stærke følelser, livets smertepunkter og sorg erfaringer. Når disse

erfaringer for eksempel transformeres over i figur eller billede, kan beskuernes egne subjektive erfaringer blive spejlet og måske omsættes til hjælpsom erkendelse og indsigt. Særlig generøs er kunsten, når den er født ud af brudt skønhed og sorgens liv.

Kunsten rummer derfor også ofte et næsten smertelindrende og sorgterapeutisk potentiale, idet den virker både rensende, klargørende, lindrende og styrkende. En blanding af længselsfyldt vemod og smerteblandet glæde bærer en oplevelseskvalitet. Forelæsningen knytter an til historiske og teoretiske indsigter, for eksempel æstetik og filosofi, og udfolder de dybere sammenhænge mellem angst, melankoli, sorg og kunstens aftryk.

KUNSTHISTORIENS MESTERVÆRKER

Dato: Tirsdag 13/11

Underviser: Cand.mag., museumsinspektør Tilde Mønsted

Kunsthistorien byder på mange fantastiske værker, og alligevel dukker nogle oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er en klasse for sig!

Hvad er det ved Mona Lisas smil, Michelangelos detalje med Guds hånd der møder Adams, og Edvard Munchs udtryksfulde 'Skrik', der gør disse værker så ikoniske?

Denne dag kigger vi nogle af kunsthistoriens mesterværker efter i sømmene og ser nærmere på en række af de værker, der gennem historien har været med til at trække kunsten i nye retninger. Hvordan kan et urinal, kantede og forvrængede kroppe, vilde drypmalerier og Marilyn Monroes portræt i massevis være betydningsfulde for kunstens udvikling? Og hvilke nyere værker kandiderer til titlen som mesterværk?

*Marilyn Monroe
(Andy Warhol)*

FARVER, FARVER, FARVER

Dato: Tirsdag 11/12

Underviser: Kunsthistoriker, mag.art. Birgitte Zachø

Farver spiller en kæmpe rolle i kunsten! Fra farver fremstillet af naturens materialer, jord, mineraler eller lus, til kemisk fremstillede farver i hidtil usete nuancer. Kunstnere har til alle tider stræbt efter de perfekte farver og skubbet til udviklingen mod en stadig større palet. Farver er blevet tillagt symbolsk betydning, som når Jomfru Maria skildres i blå og rødt symboliserende det himmelske og det jordiske. De er blevet udforsket for deres psykologiske virkning på os og adskillige farvelærer er blevet skrevet op gennem århundrederne for at forstå farvernes forunderlige verden.

Foredraget giver et indblik i materialer, betydninger og opfatelser af farver op gennem kunstens historie.

KUNST OG KULTUR I VEJLE OG FREDERICIA

VEJLE OG FREDERICIA – INTRODUKTION TIL TUR

Holdnummer: 1211

Datoer for forelæsningerne: 2 tirsdage 4/9, 18/9

Tid: 10.00-12.00

Pris for forelæsninger: 100 kr. pr. forelæsning (holdnr. 1211)

Pris for bustur og 2 forelæsninger: 700 kr. (holdnr. 1210)

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Mona Thomassen,
tlf. 6178 2697, og Jette Hvidkjær, tlf. 2047 6346

Underviser: Lektor P.C. Overgård

To forelæsninger, der lægger op til bustur torsdag 27/9:

4/9: INTRODUKTION – 1

Vi vil gennemgå steder i Vejle knyttet til to af byens store sønner: Verdens muligvis største folkemindesamler, Evald Tang Kristensen (1843-1929) og den følsomme lyriker i jysk mundart, Anton Berntsen (1873-1953).

Den færøske kunstner Tróndúr Patúrssons monumentale glas-tårn i forbindelse med parkeringshuset ved Vor Frelsers Kirke vil vi sætte ind i en større kunstnerisk sammenhæng. Men først og fremmest vil vi se på hovedværker i malerkunsten på Vejle Kunstmuseum.

Vi finder her fornemme malerier af P.C. Skovgaard (1800-tallet) fra Vejle-egnen, hvor han opholdt sig flere gange, inviteret af den kendte politiker, Orla Lehmann, der dengang var amtmand i Vejle. Af modernismen i dansk malerkunst møder vi navne som Olaf Rude, William Scharff, Edward Weie og Vilhelm Lundstrøm. Surrealisterne Bjerke Petersen og Wilhelm Freddie er også i samlingen.

Oluf Høst er repræsenteret med det motiv, han malede igen og igen: "Gården" Bognemark ved Gudhjem. Her er det en vintereftermiddag, hvor sneen ligger kold og gråhvid i forgrunden, medens solen gløder i baggrunden, set gennem vognporten. Jens Søndergaard er her med mennesker ved havet/Limfjorden, og Erik Hoppe maler endnu engang sit elskede Søndermarken på Frederiksberg. Cobra-folket er på museet med en række perler: Else Alfelt, Carl Henning Pedersen, Asger Jorn og Henry Heerup.

Michael Kvium's lærreder med deformede mennesker træder os i møde. Kvium har sagt: "Jeg lader mig styre af fascinationen og altid af ekstremer." Konklusion: Vejle Kunstmuseum er et væsentligt museum.

P.C. Skovgaard, Udsigt over Vejle, 1852

18/9: INTRODUKTION – 2

Fredericia har en spændende historie. Den er grundlagt som befæstning i 1600-tallet, hvor vi plages af svenskerne. Gadesystemet er – modsat de fleste andre byers medarvede, middelalderlige gadesystem – opbygget af brede gader, retvinklet krydsende hinanden i retningen nord-syd og øst-vest. For at fremme tilgangen til den nye by blev der givet en række privilegier såsom religionsfrihed for jøder, katolikker og reformerte. Fallenter og udenlandske manddrabere fik her asylret.

Men det er 3-årskrigen 1848-1850, der i historien for alvor har gjort Fredericia kendt: 5.-6. juli 1849 med det sejrslige udfald fra Fredericia, der imidlertid kostede Olaf Rye livet. Hvert år højtideligholdes disse to datoer med militære processioner, taler etc. med deltagelse af tusindvis af mennesker.

Vi vil se på kunsten, knyttet hertil H.W. Bissens "Landsoldaten" og hans store relief "To soldater, der begraver en falden kammerat" ved fællesgraven på Trinitatis Kirkegård.

Af nyere kunst skal vi se Bjørn Nørgårds store udsmykning af Christianskirken uden for voldene.

Bredstrup kirke tæt ved Fredericia har en altertavle af Niels Larsen Stevns: "Faderen, der modtager den fortabte søn" (1920). Altertavlen har en meget bemærkelsesværdig detalje, som forelæsningen vil afsløre ....

Landsoldaten, H.W. Bissen

VEJLE OG FREDERICIA – EN-DAGS BUSTUR

Holdnummer: 1210

Dato: Torsdag 27/9

Tilmelding: Senest 15/9 (efter" først til mølle"-princippet)

Begrænset deltagerantal: Maks. 50 deltagere

Afgang Ebeltoft: v/ Fregatten kl. 7.00

Afgang Rønde: v/rutebilstationen / apoteket kl. 7.20

Hjemkomst samme dag: Mellem kl. 19.30 og kl. 20.00

Pris for bustur inkl. 2 forelæsninger: 700 kr.

Busturens pris inkluderer: Formiddagskaffe m. rundstykke, frokost m/1 øl/vin/vand, entré, guider samt buskørsel

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Mona Thomassen, tlf. 6178 2697, og Jette Hvidkjær, tlf. 2047 6346

Ret til ændringer forbeholdes.

Kunstnerisk turløder: Lektor P.C. Overgård

Turen dækker alle de steder og kunstværker, der omtales i de to forelæsninger.

HISTORIE

ANNA SOPHIE REVENTLOW – DRONNING TIL VENSTRE OG HØJRE HÅND

Holdnummer: 1239

Dato: Mandag 3/9

Tid: 19.00-21.00

Pris: 100 kr.

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Birthe Damgård Nielsen,
tlf. 2947 6833, og Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923

Underviser: Cand.mag. Lisbeth Weitemeyer

EN DRAMATISERET FORTÆLLING AF LISBETH WEITEMEYER

I 1712 deltog storkansler og greve Conrad Reventlows smukke, unge datter, Anna Sophie, i et maskebal på Koldinghus. Her opholdt Frederik IV sig under sit vinterkvarter fra Danmarks deltagelse i Store Nordiske Krig og medens pesten rasede i København. Mødet mellem de to blev skæbnesvangert for dem begge. Den belevne, kvindeglade, erfarne konge og den unge komtesse fra Reventlows prægtige herregård, Clausholm ved Randers.

Anna Sophie tænker i fortællingen tilbage på sit liv: På barndommen og den strenge opdragelse hos sin religiøse mor og en livskraftig, men fraværende far. Hun tænker ikke mindst tilbage på sin store kærlighed til kongen og på deres mange børn, der alle døde og bragte parret stor sorg.

Anna Sophie Rewentlow

Anna Sophie længes efter sine børn:

"Gud gav og Gud tog i det samme værelse, hvor barneseng og vugge stod tomme. Otte små gled af hendes skød, og straks stjal Gud dem igen....."

I historien om Anna Sophie Reventlow og Frederik IV møder vi en fiktiv kvinde, der bevægende og levende fortæller om en konges kærlighed til den unge, adelige pige, der skulle blive Danmarks eneste ikke fyrstelige, kronede dronning. Efter Frederik IV's død forviste landets nye konge, Christian VI, sin stedmoder til barndomshjemmet Clausholm, hvor hun døde i 1743, 50 år gammel.

Efter fortællingen vil der være et foredrag suppleret af en smuk power point præsentation om kongeparrets liv og skæbne. Her bliver der god anledning til spørgsmål fra publikum.

Et bord, dækket med rekvisitter og litteratur supplerer også fortælling og foredrag.

ARKIVERNES DAG – 1. VERDENSKRIG

Holdnummer: 1240

Dato: Torsdag 15/11

Tid: 19.00-21.00

Pris: 50 kr.

Sted: Kolind Bibliotek, Bugtrupvej 33, Kolind

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923

Underviser: Historiker Vilfred Friborg Hansen

Endnu et samarbejde har set dagens lys: Syddjurs bibliotek, Midtdjurs lokalhistoriske arkiv, begge beliggende i Kolind – samt Syddjurs Folkeuniversitet, som er gået sammen om et arrangement i anledning af *Arkivernes Dag*.

Vilfred Friborg Hansen vil holde foredrag om 1. verdenskrig på biblioteket i Kolind. Det bliver en fortælling ikke alene om de store og omfattende tab af menneskeliv, ødelæggelser og forandringer, som krigen var årsag til, men også om levevilkår i Danmark med dyrtid og rationering og den spanske syge i krigens kølvand.

Vilfred Friborg Hansen vil være kendt som borgmester både i Syddjurs og tidligere i Rønde, men også som en engageret og levende formidler af historien, hvor vi i dette tilfælde også vil komme omkring konsekvenserne af den krig, der sluttede for præcis 100 år siden: Den totale ændring af Europakortet, undergangsstemning i Europa, der mister sin førerposition, men også det glædelige med genforeningen med Sønderjylland for Danmarks vedkommende.

FRA TIRSTRUP FLYVEPLADS TIL AARHUS AIRPORT

Holdnummer: 1241

Dato: Torsdag 22/11

Tid: 19.00-21.00

Pris: 75 kr.

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923

Underviser: Historiker Vilfred Friborg Hansen

Foredraget handler især om tyskernes anlæg af "Fliegerhorst Tirstrup", som pladsen hed på tysk. "Et totalt meningsløst anlæg", krigen var jo for længst afgjort, og flyvepladsen blev ikke engang færdig, før befrielsesbudskabet lød. "Et af de største svindelnumre i nyere tid", har nogle kaldt anlægget med henvisning til alle de svindlerier, der foregik i forbindelse med byggeriet.

Men endnu i dag er hele området omkring og på flyvepladsen fyldt med bunkers, flyverskjul, rester af kanonstillinger og tyske bygninger – dem skal vi se billeder af. Vi skal også høre om de store flygtningelejre i Gråskegård, Tirstrup og Stabrand.

Og endelig skal vi høre om den indædte, men forgæves, kamp efter besættelsen for at få Tirstrup Lufthavn afløst af en stor østjysk international lufthavn ved Hammel eller Thomasminde. Debatten er blevet kaldt "the never ending story" – men måske har den alligevel på det sidste fået en happy end?

ARKÆOLOGI – NYT OM FORTIDEN

Holdnummer: 1219

Datoer: 3 torsdage 20/9, 4/10, 25/10

Tid: 19.00-21.00

Pris: 100 kr. pr. forelæsning ved min. 2 forelæsninger eller 125 kr. for en enkelt forelæsning. **Oplys holdnummer samt dato(er) ifm. betaling ved valg af enkelte forelæsninger**

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923, og Jette Hvidkjær, tlf. 2047 6346

Undervisere: Hver aften – nyt emne – ny forelæser

Arkæologien har i de senere år igen og igen givet os ny og undertiden overraskende ny viden om vores fortid – og i flere tilfælde fra fund i vores nærområde. I foråret 2018 inviterede vi derfor til tre spændende foredrag med tre meget vidende arkæologer. Her til efteråret 2018 vil vi så fortsætte denne foredragsrække med tre foredrag om fund fra jernalder, vikingetid og tidlig middelalder med tre arkæologer, der også har nysgerighed og kapacitet til at formidle deres viden.

KRIGERNES ENDELIGT I ALKEN ENGE

Dato: Torsdag 20/9

Underviser: Museumsinspektør Ejvind Hertz, Museum Skanderborg

---

Fund af menneskeknogler i Alken Enge har længe skabt stor undren. Hvad er der egentlig sket her, og hvor kommer knoglerne fra? Lidt af sløret blev løftet, da arkæologen Harald Andersen foretog arkæologiske undersøgelser fra 1957 til 1960, men først med de sonderende undersøgelser i 2008-09 blev det klart, at der i fundmaterialet vil være store muligheder for at belyse et helt hændelsesforløb fra kamp til ofring.

Med et samarbejde mellem Museum Skanderborg og Aarhus Universitets afdeling for Forhistorisk Arkæologi lykkedes det i 2011 at få bevilget 1,5 millioner kr. fra Carlsbergfondet til et videre forskningsprojekt: Hær og efterkrigsritual i jernalder – de dræbte krigere i offermosen Alken Enge i Illerup Ådal. De efterfølgende udgravninger i somrene 2012 til 2014 bekræftede, at vi her har fat i et arkæologisk offersted med rester af flere hundrede slagte krigere.

I dele af engene ligger der spredt ud over den gamle søbund menneskeknogler i større og mindre koncentrationer. Hvad der er sket her i tiden omkring Kristi fødsel vil arkæolog Ejvind Hertz fra Museum Skanderborg fortælle om denne aften. Udgravningen fortæller også nyt om jernaldermennesket, samfundsstruktur og hierarki og giver en spændende indfaldsvinkel på de samtidige nordeuropæiske magtkampe mellem romere og germanere.

Alken Enge, udgravningen

FÆSTEDSKATTEN

Dato: Torsdag 4/10

Underviser: Museumsleder, ph.d. Bo Ejstrud, Museet på Sønderkov

---

Det er ikke ofte, at nyheder om dansk arkæologi går verden rundt. Men det var, hvad der skete, da den hidtil største guldskat fra Danmarks vikingetid dukkede op ved Fæsted i Sønderjylland. De første fund blev gjort af detektoramatører og herefter blev skatten udgravet af arkæologer fra Sønderkov Museum.

I alt blev der fundet godt 1,4 kg guldsmykker i fineste udførelse. Dermed blev der etableret et nyt og spændende punkt i vikingetidens magtgeografi.

I dette foredrag fortæller museumsleder Bo Ejstrud historien om fundet, dets baggrund, og ikke mindst om at gøre sit livs fund.

*Pragtspænde fra Fæsted
Foto: Sønderkov Museum*

VIKINGEN FRA FREGERSLEV

Dato: Torsdag 25/10

Underviser: Museumsinspektør Merethe Schiffer Bagge, Museum Skanderborg

---

En ryttergrav fra omkring år 950 blev i foråret 2017 udgravet ved Hørning nær Skanderborg. I den 375 x 250 cm store kammergrav blev der fundet utallige beslag fra sele-, sadel- og hovedtøjet til vikingens hest. Hovedtøjet var beklædt med forgyldte bronzebeslag, mens seletøjet bestod af mindst 700 små pyntebeslag og spænder i en tin/bly-legering beklædt med sølv. Også hesten var ofret og begravet sammen med rytteren. I graven blev der også fundet et bundt med 22 pile, som lå i et kogger.

Kammergraven har været konstrueret med et sadeltag og har haft en central langsgående planke, som har adskilt den nordlige og sydlige del.

Gravens inventar og størrelse viser med al tydelighed, at der er tale om en højtstående person i 'jarl'-klassen, som har været blandt rigets mægtigste.

Selvom graven nu er udgravet, venter der stadig et større opklaringsarbejde forude. Det gælder f.eks. de mange jordblokke, der indeholder metalgenstande, som omhyggeligt skal fremdrages. Samtidig arbejdes der med de naturvidenskabelige analyser, som forhåbentlig kan fortælle om de mikroskopiske levn i graven.

Foredraget vil omhandle fundet af ryttergraven samt de foreløbige konklusioner og nye iagttagelser.

FOREDRAG PÅ FREGATTEN JYLLAND

Holdnummer: 1209

Datoer: 3 onsdage 5/9, 3/10, 14/11

Tid: 19.00-21.00

Pris: 300 kr. for samlet tilmelding

Pris: 100 kr. enkeltvis – oplys dato ifm. tilmelding

Sted: Auditoriet i Museumsbygningen ved Fregatten Jylland,
S.A. Jensens Vej 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Helle Sigh (Fregatten Jylland),
tlf. 2383 3831, og Knud Thorgaard, tlf. 8634 1923

Undervisere: Hver aften – nyt emne – ny forelæser

En invitation fra og et samarbejde med Fregatten Jylland har resulteret i tre foredrag, der alle på en eller anden måde fortæller om Danmarks dramatiske historie på baggrund af det omgivende hav og den skibsfart og flåde, der er knyttet til denne historie.

ET MØDE MELLEM VERDENER – DEN RUSSISKE ORLOGSFREGAT ALEXANDER NEVSKIJS FORLIS 1868

Dato: Onsdag 5/9

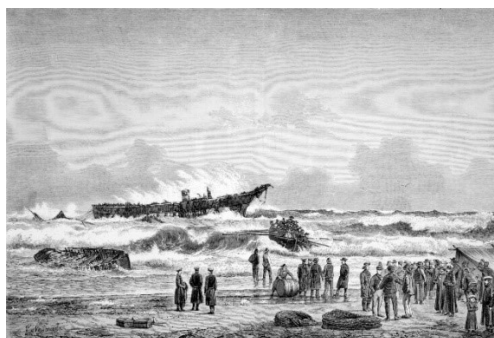
Underviser: Museumsinspektør Inger Bjørn Knudsen

Ved høje dumpe brag vågnede beboerne på Harboøre den 25. september 1868. Det var kanoner, der lød. Et nødråb fra en orlogsfregat, som var stødt på grund. Harboøreboerne sprang ud af sengene og gjorde klar til at hjælpe til.

Den 25. september 2018 er det 150 år siden, at den store russiske orlogsfregat Alexander Nevskij strandede ud for Harboøre Tange med 724 mand og Kejser Alexander II's søn Storfyrst Alexej ombord.

Museumsinspektør Inger Bjørn Knudsen fra Lemvig Museum vil fortælle historien om den storslåede fregats stranding, som nærmest har fået mytisk karakter i eftertiden.

Fra Illustreret Tidende 18. okt. 1868. Efter en skitse af 25. sep. 1868 af Jørgen Kornerup

ALLE SØMÆND ER GLADE FOR PIGER

Dato: Onsdag 3/10

Underviser: Cand.mag. Maj Bendix Nielsen

Styrmænd Sophus Rasmussen blev den 6. januar 1856 gift med Caroline Thomsen. Blot to dage efter brylluppet fik han hyre på et skib og sejlede af sted seks dage senere.

Sophus Rasmussen er et godt eksempel på, hvor sjældent en sømand så sin hustru, og hvor adskilte liv sømandsægterpar levede. Hør om den mandsdominerede maritime verden fra 1700 til begyndelsen af 1900-tallet, om afsavnet til hjemmet, knuste sømandshjerner, kvindernes kamp for at holde hjemmet uden megen hjælp fra mændene og glæden ved gensynet.

Det er denne fortælling om sømandslivet, som man ikke har hørt så meget om, der er cand.mag. Maj Bendix Niensens indgangsvinkel til dette foredrag.

29. AUGUST 1943

Dato: Onsdag 14/11

Underviser: Marinehistoriker, ph.d. Søren Nørby

"Sænk Skibene!" Sådan lød viceadmiral Aa. H. Vedels ordre, da han om morgenen den 29. august 1943 fik besked om, at tyske tropper var i færd med at trænge ind på flådens hovedbase på Holmen.

Ordren markerede det endelige brud med tre års samarbejde med den fjende, der siden den 9. april 1940 havde holdt Danmark besat.

Vedels ordre satte fra morgengryet den 29. august gang i en aktion, hvor det lykkedes Søværnets personel at sprænge eller på anden måde ødelægge hovedparten af flådens skibe. Desværre blev det ikke uden tab. Syv danskere betalte således denne dag den højeste pris for deres indsats for Danmark og Søværnet.

Marinehistorikeren Søren Nørby beskriver Søværnets historie fra "skammens dag" den 9. april 1940 og frem til den dramatiske augustdag i 1943, hvor samarbejdspolitikken brød sammen. Han fortæller om flåden, der sænkede sig selv, og giver her ordet til personer, der var med, og dermed var med til at sikre, at Danmark efter krigen blev talt mellem Tysklands fjender.

GPS-KOORDINATER:

Aktivitetshuset, Ebeltoft	56.1996,10.6826
Fregatten Jylland	56.1992,10.6735
Mellem Jyder, Ebeltoft	56.1945,10.6603
Kolind Bibliotek	56.3608,10.5760
KulturHotellet, Rønne	56.3001,10.4794
Rønne Gymnasium / Geoboxen	56.3022,10.4750
Sognegården, Ebeltoft	56.1950,10.6764

HEARTS & MINDS

VIDENSFESTIVAL OM LIVSKVALITET 2018

Det danske folkefærd er flere gange blevet kåret som verdens lykkeligste. Det tyder på, at vi er godt tilfredse med tilværelsen. Men samtidig skyller en epidemi af depression og ensomhed ind over os, og en kvart million danskere tager såkaldte lykkepiller. Så hvad er det egentlig, der betyder noget for et menneskes livskvalitet? Er det et godt fysisk og psykisk helbred? Samvær med familie og venner? En stabil økonomi? Troen på en gud? Et velfungerende demokrati? En gåtur med hunden? Eller en kold øl i solen?

For fjerde år giver vidensfestivalen Hearts & Minds inspiration til det gode liv. I 2018 stiller festivalen skarpt på livskvalitet - nu og i fremtiden. Festivalen er landsdækkende med 70 arrangementer i over 20 byer.

Hearts & Minds festivalen er støttet af **Nordea-fonden**.

I Syddjurs Folkeuniversitet kan du deltage i følgende:

SAGEN ER BØF!

Holdnummer: 1213

Dato: Mandag 10/9

Tid: Sandwich kl. 18.30

Tid: Forelæsning kl. 19.00-21.00.

Pris: 50 kr. inkl. kaffe/småkager i pausen

Pris: 100 kr. for forelæsning inkl. sandwich og drikkevarer

Det er muligt at starte forelæsningen med en sandwich fra Strandvejens bageri kl. 18.30

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Mona Thomassen, tlf. 6178 2697

Underviser: Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

---

Hvordan har kødspisning spillet en afgørende rolle for menneskekroppens udvikling? Vores forfædre begyndte allerede at spise kød for mindst to millioner år siden. Overgangen fra livet som vegetar til en kost med kød er en central begivenhed i menneskets evolution. Kød gav bl.a. vores forfædre mere energi, og det har sandsynligvis været grunden til, at menneskearten begyndte at udvikle større hjerner.

Få lyst til et saftigt stykke kød, når lektor i human genetik Peter K.A. Jensen fortæller, hvorfor sagen – rent evolutionært – er bøf!

60+ EN NY BEGYNDELSE

Holdnummer: 1214

Dato: Mandag 17/9

Tid: Sandwich kl. 18.30

Tid: Forelæsning kl. 19.00-21.00.

Pris: 50 kr. inkl. kaffe/småkager i pausen

Pris: 100 kr. for forelæsning inkl. sandwich og drikkevarer

Det er muligt at starte forelæsningen med en sandwich fra Strandvejens bageri kl. 18.30

Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft

Kontaktpersoner (ikke for tilmelding): Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Mona Thomassen, tlf. 6178 2697

Underviser: Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d.

Med de mange ekstra leveår, vi har fået, er der opstået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Den er så ny, at den endnu ikke har fundet sin rette betegnelse. Og så ny, at den heller ikke er let at få øje på – endsige at flytte ind i. For selvom man føler sig på toppen af sin ydeevne som 60+'er, kan det være svært helt at se bort fra at blive stemplet som gammel og affældig, blot man har rundet "det skarpe hjørne".

Men hvad er livskvalitet for den enkelte? Det er meget forskelligt og bliver ikke mindre mangfoldigt for 60+'ere. Det gælder dog for alle, der ankommer til den nye livsfase som fuldvoksen, at der på flere måder er tale om en ny begyndelse. Nye, uvante og ukendte roller som hjemmegående og bedste-forælder presser sig på, samtidig med at man må give slip på rodfæstede sociale roller som arbejder og forælder. Der er for mange tale om en overraskende mental, social og fysisk rutsjebanetur, som ikke alle klarer uden at blive rundtossede eller svimle langt ind i identiteten.

Tidligere har man troet, at blot man fik styr på økonomien som pensionist, skulle resten nok gå – som en leg ligefrem. I dag har flere og flere erfaret, at aspekterne i den nye livsfase efter arbejdslivet er langt vigtigere at få vendt og drejet. Og netop dét er målet med denne forelæsning: At åbne vinduet til de mange aspekter i den nye begyndelse som fuldvoksen 60+'er for derved at finde vej til, hvad der er livskvalitet for den enkelte.

HEARTS & MINDS

GAVEKORT

Referencenummer: 1277

Pris: Fra 125 kr.

Glæd en person, du holder af, med et gavekort. Et gavekort, der vil give adgang til nye oplevelser og inspiration og mulighed for at træffe nye mennesker – få ny viden eller nye interesser. Gavekortet kan bruges som helt eller delvis betaling til en af vores mange forelæsninger.

Gavekort kan gives til højtider, fødselsdage, som værts- og værtindegave eller blot, fordi du synes, en eller anden fortjener en oplevelse – og som enten er vant til at komme i Syddjurs Folkeuniversitet eller som skal deltage for første gang. Bestilles via hjemmesiden.

LIVESTREAMING – NATURVIDENSKAB

Dato: 4 tirsdage 9/10, 23/10, 13/11, 20/11

Tid: 18.45-21.00

Pris: Fri entre, men benyt venligst tilmelding. Rønde Gymnasium er vært ved en kop kaffe. Tilmelding under de relevante emner.

Sted: Rønde Gymnasium, Kr. Herskindsvej 6, lokale GeoboXen, 8410 Rønde

Kontaktpersoner: (ikke for tilmelding) Rektor Sven Gaardbo, Rønde Gymnasium, tlf. 8637 1977, Birthe Damgård Nielsen, tlf. 2947 6833, og Mona Thomassen, tlf. 6178 2697

Undervisere: Hver aften – nyt emne – ny forelæser

I dette efterår samarbejder Syddjurs Folkeuniversitet igen med Rønde Gymnasium om fire forelæsninger, der livestreames fra Aarhus Universitet. Livestreaming af foredragene betyder, at forelæsningen transmitteres direkte fra Søauditorierne, Aarhus Universitet, til storskærm på Rønde Gymnasium.

Under foredraget er der mulighed for at sende sms til foredragsholderen. Nogle af sms'erne vil blive besvaret af foredragsholderen umiddelbart efter foredraget.

Der kan gives fri entre, fordi forelæsningerne støttes af **Carlsbergfonden**, Rønde Gymnasium og Syddjurs Folkeuniversitet.

Se vores hjemmeside for mere detaljerede beskrivelser af foredragene.

KVANTEFYSIKKEN – ATOMERNES VILDE VERDEN

Holdnummer: 1225

Dato: Tirsdag 9/10

Underviser: Professor i kvantefysik Klaus Mølmer, Institut for Fysik og Astronomi, Aarhus Universitet

---

Hør om de eksperimenter og teoretiske overvejelser, der førte til Niels Bohrs atom- og kvantefysik, som fysikerne stadig diskuterer hvordan vi skal forstå – samtidig med at den anvendes med succes på alt fra stjerners liv til mikrochips i smartphones.

DIT INDRE LIV MED BILLIONER AF BAKTERIER

Holdnummer: 1226

Dato: Tirsdag 23/10

Underviser: Professor i genomforskning Oluf Borbye Pedersen, Københavns Universitet

---

Mennesket er en superorganisme, der består af ligeså mange bakterie- som menneskeceller.

Hør hvordan de sundhedsfremmende bakteriearter former dig som menneske, styrer din modstandskraft og dit stofskifte. Og hvordan du får det bedste frem i dine bakterier.

VULKANER OG SAMFUND GENNEM TIDERNE

Holdnummer: 1227

Dato: Tirsdag 13/11

Undervisere: Professor i geoscience Christian Tegner, Institut for Geoscience, Aarhus Universitet, og professor i miljøhumaniora Felix Riede, Institut for Kultur og Samfund og Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

---

Vulkanudbrud er voldsomme geologiske hændelser, men har de også påvirket menneskets historie? To forskere sætter geologisk og arkæologisk fokus på tre vulkanudbrud gennem tiderne og hvordan de har påvirket samfund – også i de nordiske lande.

ANTISTOF

Holdnummer: 1228

Dato: Tirsdag 20/11

Underviser: Professor i fysik Jeffrey S. Hangst, Institut for Fysik og Astronomi, Aarhus Universitet

---

I de seneste år er fysikerne blevet i stand til at producere og studere antistof på måder, som for få årtier siden blev betragtet som ren science fiction. Studier af antistof kan måske afsløre hvorfor stjerner, planeter og mennesker faktisk er til.

Vi gør opmærksom på, at Ugelbølle Forsamlingshus viser yderligere tre livestreamingforedrag fra Søauditorierne i Aarhus i dette efterår.

3 tirsdage kl. 18.45-21.00 – der kan købes kaffe og kage.

25/9: SMAGEN AF ØL (husk tilmelding)

30/10: NATURENS NYTTIGE DRÆBEMOLEKYLER

6/11: HVORFOR ÆLDES VI?

Kontaktoplysninger:

Ugelbølle Forsamlingshus, Overgårdsvej 4, 8410 Rønde

<http://ugelboelle.dk/forsamlingshuset/>

Kontaktperson: Gurli Rohde, tlf. 2485 9808

Mail: gurlirohde@hotmail.com

30.08. Kunst – Martin Bigum / Peter Hansen	13
03.09. Historie – Anna Sophie Reventlow	18
04.09. Vejle og Fredericia – Introduktion 1	16
05.09. Foredrag på Fregatten Jylland – 1	22
06.09. Kunst – Michael Kvium	13
08.09. Corde di Gioia – Musik og sang	12
10.09. Hearts & Minds – Sagen er bøf!	24
11.09. Musik – Syv musikalske indblik – 1	10
13.09. Wien – 1 – Historie	4
14.09. Koncert i Musikhuset	11
17.09. Hearts & Minds – 60+ En ny begyndelse	25
18.09. Vejle og Fredericia – Introduktion 2	17
20.09. Arkæologi – 1 – Alken Enge	20
24.09. Den Lille Prins – forelæsning	7
25.09. Musik – Syv musikalske indblik – 2	10
27.09. Bustur til Vejle og Fredericia	17
01.10. Litteratur – 1 – Thomas Mann	8
02.10. Kunst – 1 – Hvorfor ligner det ikke?	14
03.10. Foredrag på Fregatten Jylland – 2	23
04.10. Arkæologi – 2 – Fæsteds-katten	21
08.10. Litteratur – 2 – Ernest Hemingway	8
09.10. Musik – Syv musikalske indblik – 3	10
09.10. Livestreaming – 1	26
11.10. Wien – 2 – Videnskab og filosofi	5
12.10. "Den Lille Prins" – teaterforestilling	7
23.10. Musik – Syv musikalske indblik – 4	11
23.10. Livestreaming – 2	26
25.10. Arkæologi – 3 – Vikingen fra Fregerslev	21
26.10. Koncert i Musikhuset	11
30.10. Kunst – 2 – ... et nervøst sammebrud	14
01.11. Wien – 3 – Arkitektur og kunst	5
05.11. Litteratur – 3 – Bob Dylan	9
06.11. Musik – Syv musikalske indblik – 5	11
13.11. Kunst – 3 – Kunsthistoriens mesterværker	15
13.11. Livestreaming – 3	27
14.11. Foredrag på Fregatten Jylland – 3	23
15.11. Arkivernes dag: 1. Verdenskrig	19
20.11. Musik – Syv musikalske indblik – 6	11
20.11. Livestreaming – 4	27
22.11. Historie – Tirstrup flyveplads	19
26.11. Litteratur – 4 – Kazuo Ishiguro	9
29.11. Wien – 4 – Musik	6
30.11. Wien – 5 – Wienerschnitzel!	6
04.12. Musik – Syv musikalske indblik – 7	11
06.12. Kunst – Erik A. Frandsen	13
11.12. Kunst – 4 – Farver, farver, farver	15
Praktiske oplysninger	2
Gavekort	25
GPS-kordinater til vore forelæsningssteder	23